

Queridos amigos
Jaques e Araceli Edy.

Faz este mês, exatamente, quatro anos que cheguei a Chile. Deixava Elza, deixava os filhos nossos, deixava uma velhinha atônita ante o que lhe parecia impossível compreender. Deixava o Recife, seus rios, suas pontes, sua rua de nomes gostosos - "Saudade - "Ovião", "7 pecados"; rua das "Crocoulas", do "Chora menino", rua da Amizade, do Sol, da Aurora. Deixava o mar de água morna, as praias largas, os copieiros. Deixava os pregões: "Doe de baba e goiba". Deixava o cheiro da terra e das gentes do Tropic. Deixava os amigos, as vozes conhecidas. Deixava o Brasil. Trazia o Brasil. Chegava sofrendo a metade entre o meu profeta e o profeta do meu País.

Encontrei vocês. Hereditários em vozes. Comprometi-me com o seu compromisso no INRAP que você partilhava.

Queria que vocês recibessem estes manuscritos de um livro que pode não prestar, mas que encarna ~~uma~~ ^{uma} profunda crença que tenho nos homens, como em a simples homenagem a quem muito admiramos e estamos.

Santiago
Primavera
68.

Paulo

Per a educar i viure millor

El Centre de Recursos d'Eduació Contínua (CREC) ha posat en marxa amb la col·laboració empresarial de l'Editorial Denes, la Biblioteca Paulo Freire. A més de traduir, en ocasions per primera vegada, textos del gran pedagog brasiler, la col·lecció vol ser un referent per a aquells que busquen millors maneres d'educar i formes més completes i democràtiques de viure.

No és freqüent en l'àmbit editorial valencià que hi haja col·laboració continua entre les empreses privades i les institucions. La majoria dels casos, les col·laboracions es limiten a fets puntuals, com la promoció de premis literaris o l'edició de llibres molt específics. La Biblioteca Paulo Freire, que es publica mitjançant un acord entre l'editorial Denes i el Centre de Recursos d'Eduació Contínua (CREC), —que depèn de la Diputació de València— és una excepció; però una excepció amb una trajectòria i un ressò que obliguen a pensar que hauria de deixar de ser-ho.

La Biblioteca Paulo Freire va nàixer en l'any 2002 com una iniciativa del CREC. El CREC, per la seua banda, era un centre jove creat el 1999 amb l'objectiu de millorar la formació dels educadors de persones adultes. Nascut amb el suport dels agents socials i dirigit per personal que continua també fent classes per a adults, el CREC vol ser un instrument àgil, capaç d'adaptar-se a les necessitats del sector i de fornir-lo dels materials que necessita. El 2001, el CREC va crear l'Institut Paulo Freire a Espanya —amb seu a Xàtiva, al mateix local del CREC— i en aquell moment es va comprometre a posar en marxa la Biblioteca Paulo Freire.

Per què Paulo Freire? Pep Aparicio, responsable del CREC, és contundent en la seua resposta: “Paulo Freire és un referent inevitable per a l'educació i, especialment, per a la d'adults, no sols per les seues teories i els seus mètodes sinó, sobretot, per la coherència entre el que fa i el que diu, una coherència que es troba molt a faltar en la mayo-

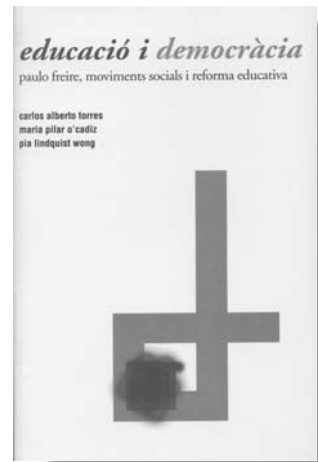
ria de teòrics de la pedagogia”. La vida i l’obra de Freire, en efecte, es troben ambdues marcades per un compromís amb els grups més desfavorits, als quals el pedagóg sempre va intentar acostar-se en el seu “propi llenguatge” i des del seu entorn real per aconseguir una educació basada en l’autonomia dels subjectes i dedicada, en les seues paraules, a fer “un món menys lleig, menys malvat, menys deshumanitzat”. La vida de Freire, que va morir el 1997 amb 75 anys, està plena d’episodis durs, com l’exili que va patir quan els militars es van apropiar del poder al Brasil; i de reconeixements internacionals com ara el premi de la pau que la UNESCO li va donar el 1987. Algú va definir la seua obra com la “pedagogia de l’alliberament”, en clara sintonia amb la teologia de l’alliberament que va sacsejar Sudamèrica durant els anys 70 del segle passat.

Però les intencions de la Biblioteca Paulo Freire anaven més enllà de donar a conèixer la seua obra. A més de publicar els seus llibres més emblemàtics, mai abans traduïts al valencià i alguns d’ells ni tan sols traduïts a cap altra llengua, la col·lecció també volia donar a conèixer obres de reflexió sobre els treballs del pedagóg brasiler i dedicar, finalment, un espai a la publicació d’obres contemporànies que es trobaren en el mateix marc conceptual i tractaren de temes presents en l’univers de Freire, com la conscienciació crítica o l’alliberament de les dones.

Les intencions de la Biblioteca Paulo Freire, a més de publicar els seus llibres més emblemàtics, és donar a conèixer obres de reflexió sobre els treballs del pedagog brasiler i dedicar un espai a la publicació d'obres contemporànies que es trobaren en el mateix marc conceptual i tractaren de temes presents en l'univers de Freire

Membres de l'Institut Paulo Freire d'Espanya, juntament amb membres i col·laboradors del CREC al Fórum Mundial de l'Educació (Sao Paulo, 2004)

Un relació editorial/institució per optimitzar resultats

Si les idees sobre el que havia de ser la col·lecció estaven clares, encara faltava per concretar com es duria a terme l'edició i és, en aquest punt, que apareix la veterana editorial Denes. Veterana perquè l'any que ve farà 50 anys de la publicació del mític i encara no superat *Diccionari de la rima*, l'obra del lexicògraf i divulgador Francesc Ferrer Pastor que va donar eixida al que ara és Denes. Francesc Ferrer, fill de l'anterior i actual responsable de l'editorial, defineix el treball de la Biblioteca Paulo Freire com un "procés innovador que tracta d'aprofitar les sinergies de les dues bandes. Una editorial privada no podria assumir tota sola el cost d'una edició així i, per altra banda, una institució sempre té problemes a l'hora de distribuir els seus llibres. Nosaltres aportem el vessant empresarial, els llibres entren en un catàleg comercial i, a més, formen part de la nostra estratègia de difusió, amb nosaltres estaran presents en una sèrie de llocs que són claus perquè el públic se'ls trobe, com ara trobades d'escoles en valencià, congressos, etc."

Tot i que els educadors són els destinataris principals de la col·lecció els seus promotors no renuncien a altres segments de la població. En paraules de Pep Aparicio: "hem posat a disposició del públic universitari llibres fonamentals que fins ara no estaven traduïts, però les obres publicades també poden ser molt útils per al públic

S'han traduït al valencià textos de Freire que mai abans havien estat traduïts i aquesta traducció ha provocat, a la seua vegada, noves traduccions; textos que abans només es trobaven en anglès, ara es poden trobar en valencià i, gràcies a aquesta primera traducció, també en portugués i prompte en espanyol

general, per a homes i dones que, des d'associacions de tota mena, treballen per fer d'aquest món un món millor, dia a dia. Ens agradaria també que passaren a formar part de la biblioteca dels nostres polítics perquè les idees i les experiències que s'hi troben són les que estan fent canviar el món i avançar en la democràcia i la participació social”.

Conjuminar el món social i l'universitari, aportar reflexió i experiència són uns altres objectius d'aquesta biblioteca que va inaugurar-se amb la publicació de *Pedagogia de l'autonomia* de Paulo Freire. Des d'aquell moment s'han publicat tres volums a l'any fins arribar als nou que ara hi ha al mercat. Obres com *Educació i democràcia* de C. A. Torres, M. P. O'Cadiz i P. Linqvist, o *Democràcia local i desenvolupament. Campanya popular de planificació descentralitzada* de Kerala de T.M. Thomas Isaac i R. W. Franke mostren els dos pols, teòric i pràctic, de la col·lecció.

Pep Aparicio, responsable del CREC: "Ens agradaria també que els llibres de Freire passaren a formar part de la biblioteca dels nostres polítics perquè les idees i les experiències que s'hi troben són les que estan fent canviar el món i avançar en la democràcia i la participació social"

La tasca de la traducció, coordinada per Vicent Berenguer ha resultat especialment profitosa: no sols s'han traduït al valencià textos que mai abans havien estat traduïts, sinó que aquesta traducció ha provocat a la seua vegada noves traduccions; textos que abans només es trobaven en anglès, ara es poden trobar en valencià i, gràcies a aquesta primera traducció, també en portugués i prompte en espanyol. Es tracta, doncs, d'una cadena impulsada per la iniciativa del CREC i la col·laboració de Denes que ja ha traspasat fronteres. Els projectes de futur són molts. Anna Maria Piucci, professora de la Universitat de Verona, ja ha rebut un encàrrec per a un llibre que apareixerà el pròxim any: *Formar i formar-se en la creativitat social*. Així s'iniciarà una nova via de publicació de textos, encarregats a especialistes. Textos provocadors, que obliguen a reflexionar i que segueixen l'estela del principal llegat del mestre Paulo Freire: intentar fer de les persones subjectes autònoms, lliures i responsables amb la seua comunitat.

Jordi Sebastià

